

BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ XÃ TRÁC VĂN

LỊCH SỬ
ĐẢNG BỘ XÃ TRÁC VĂN
(1930 - 2005)

THÁNG 9 - NĂM 2009

BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ XÃ TRÁC VĂN

ĐC. 215

L 302 S

LỊCH SỬ
ĐẢNG BỘ XÃ TRÁC VĂN
(1930 - 2005)

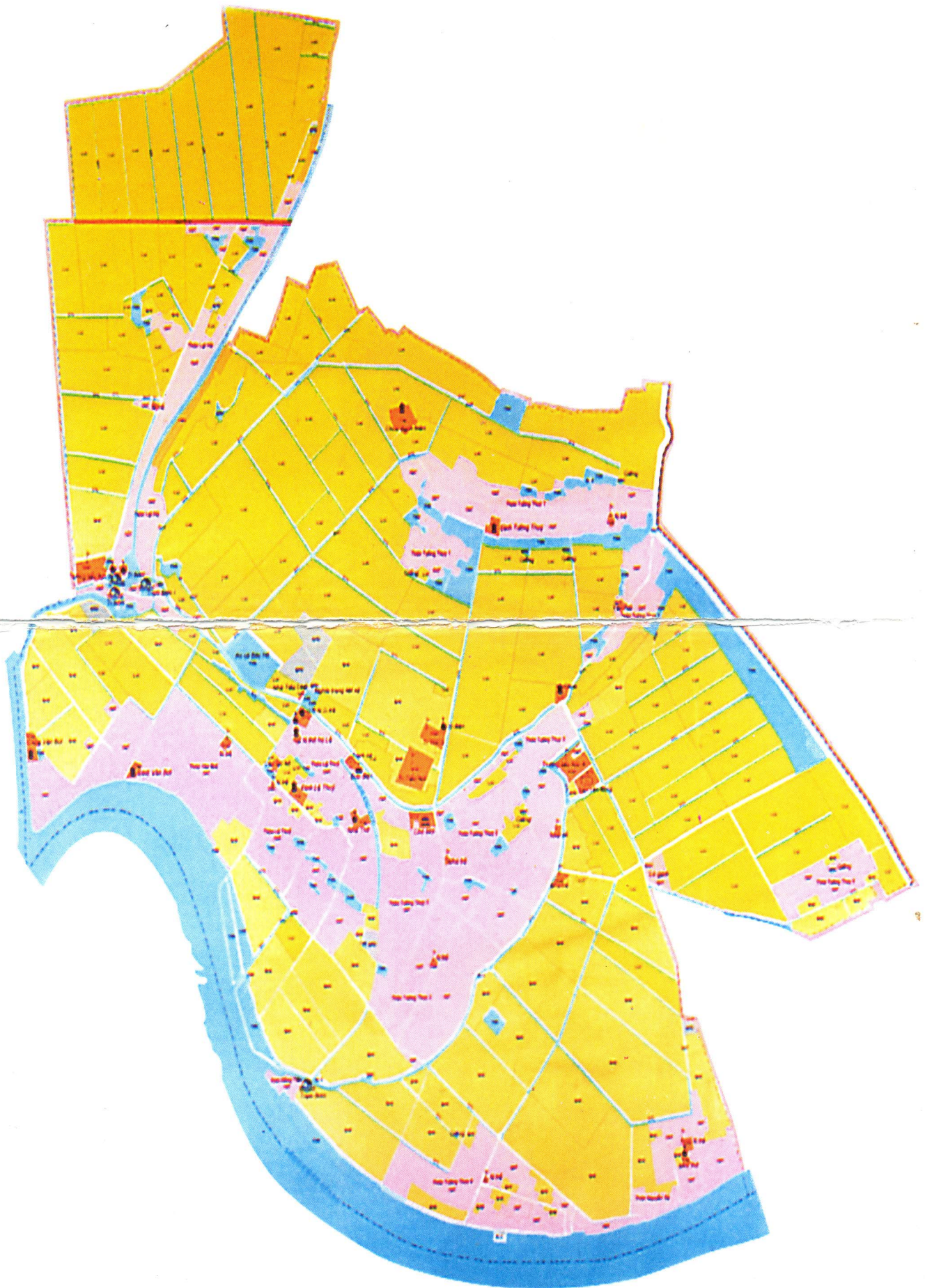
THƯ VIỆN
TỈNH HÀ NAM

ĐC: 366

Kính Biểu

THÁNG 9 - NĂM 2009

BẢN ĐỒ HÀNH CHÍNH XÃ TRÁC VĂN

Lời giới thiệu

Trác Văn là xã nằm ở phía Đông Bắc huyện Duy Tiên, tỉnh Hà Nam. Thôn Tường Thuy là nơi thành lập chi bộ Đảng đầu tiên của huyện Duy Tiên. Trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc khỏi áp bức thống trị của đế quốc, phong kiến và trong các phong trào sản xuất xây dựng quê hương, nhân dân Trác Văn luôn là những người nông dân cần cù, chịu khổ, bền bỉ, sáng tạo, kiên cường, bất khuất không sợ hy sinh gian khổ để chiến thắng thiên tai và giặc ngoại xâm. Từ khi có Đảng-Đội tiên phong của giai cấp công nhân lãnh đạo, truyền thông yêu nước và cách mạng lại được nhân lên gấp bội. Chiến thắng thực dân Pháp, đế quốc Mỹ xâm lược, chiến thắng nghèo nàn, lạc hậu để bước vào thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hoá- hiện đại hoá đất nước. Đảng bộ và nhân dân Trác Văn đã góp một phần không nhỏ vào chiến công đó. Năm 2000 xã được Nhà nước phong tặng đơn vị Anh hùng Lực lượng Vũ trang nhân dân thời kỳ chống Pháp.

Thực hiện Công văn số 87-CV/TU, ngày 29/5/1999 của Ban Thường vụ Tỉnh uỷ Hà Nam và Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện Duy Tiên lần thứ XXI về việc đẩy mạnh công tác sưu tầm, biên soạn lịch sử Đảng bộ địa phương. Ban Chấp hành Đảng bộ xã Trác Văn đã tiến hành kiện toàn Ban Chỉ đạo, tổ sưu tầm, biên soạn để tiếp tục bổ sung tư liệu của giai đoạn 1930 - 1954 (đã xuất bản năm 1986) và xác minh tư liệu, biên soạn lịch sử Đảng bộ xã thời kỳ (1954- 2005).

Sau nhiều năm sưu tầm, biên soạn và tiến hành nhiều lần hội thảo. Được sự giúp đỡ của Ban Thường vụ Huyện uỷ, Ban Tuyên giáo Huyện uỷ Duy Tiên, các đồng chí lão thành cách mạng đã hoạt

động, công tác ở xã Trác Văn; cán bộ, đảng viên và nhân dân trong xã đã đóng góp tư liệu và giúp đỡ tổ sưu tầm, biên tập. Đến nay cuốn “Lịch sử Đảng bộ xã Trác Văn 1930- 2005” đã hoàn thành.

Bằng những sự kiện lịch sử, những địa danh và những nhân vật tiêu biểu, cuốn sách đã làm sống lại một quá khứ hào hùng đấu tranh cách mạng vô cùng gian khổ nhưng vẻ vang của cán bộ, đảng viên và nhân dân Trác Văn dưới sự lãnh đạo của Đảng để xây dựng xã Trác Văn ngày càng giàu đẹp, văn minh.

Kỷ niệm 79 năm ngày thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam (3/2/1930- 3/2/2009); 64 năm quốc khánh nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2/9/1945 - 2/9/2009); kỷ niệm 119 năm ngày sinh của Chủ tịch Hồ Chí Minh kính yêu. Ban Chấp hành Đảng bộ xã Trác Văn cho xuất bản cuốn sách lịch sử Đảng bộ xã Trác Văn giai đoạn 1930 - 2005. Với điều kiện khó khăn trong sưu tầm, nghiên cứu và trình độ, khả năng có hạn của những người biên tập, cuốn sách sẽ không tránh khỏi những thiếu sót. Chúng tôi chân thành mong muốn nhận được nhiều ý kiến đóng góp, bổ sung của toàn thể nhân dân, cán bộ, đảng viên và bạn đọc.

Ban Chấp hành Đảng bộ xã Trác Văn chân thành cảm ơn các đồng chí lão thành cách mạng, cán bộ và nhân dân đã nhiệt tình đóng góp những tư liệu quý, những ý kiến bổ sung. Cũng nhân dịp này, xin chân thành cảm ơn sự quan tâm chỉ đạo của Huyện ủy Duy Tiên, hướng dẫn, giúp đỡ tận tình của Ban Tuyên giáo Huyện ủy Duy Tiên để chúng tôi hoàn thành được cuốn sách này.

BCH ĐẢNG BỘ XÃ TRÁC VĂN

CHƯƠNG MỞ ĐẦU

QUÊ HƯƠNG - CON NGƯỜI - TRUYỀN THỐNG

Xã Trác Văn, huyện Duy Tiên, tỉnh Hà Nam ngày nay, trải qua 5 lần sát nhập, chia tách, đến tháng 7-1954 gồm 6 làng: Tường Thụy, Lê Thủy, Văn Bút, Hoà Mạc, Lạt Hà và Lôi Hà. (Không kể Văn La tách ra nhập vào xã Trác Bút, Quan Phố nhập vào xã Chuyên Ngoại và hai thôn Tường Xá, Vạn Nghệ mới nhập vào xã Thăng Lợi sau cải cách ruộng đất).

Trước năm 1945, là 6 xã thuộc hai tổng Chuyên Nghiệp và Trác Bút, huyện Duy Tiên, tỉnh Hà Nam. Mỗi xã đều có lý trưởng, chương bạ riêng, có những xã quá nhỏ bé cả về dân số, đất đai như Lôi Hà, Văn La chỉ có vài chục hộ, Lạt Hà trên dưới 60 hộ cũng mang danh một xã có đủ bộ máy thống trị nhân dân.

Sau cách mạng tháng Tám năm 1945, những làng xã phân tán và nhỏ bé không còn phù hợp với việc xây dựng, củng cố chính quyền mới, với việc xây dựng tổ chức Đảng, các đoàn thể quần chúng cách mạng, nên từ năm 1946, thi hành chủ trương chung của cấp trên, đã hợp lại thành ba liên xã :

- Xã Thụy Phố gồm Tường Thụy, Quan Phố.
- Xã Mạc Văn Hà gồm Hoà Mạc, Văn La, Lôi Hà.
- Xã Văn Lê Hà gồm Văn Bút, Lê Thủy, Lạt Hà.

Năm 1947, hai xã Mạc Văn Hà và Văn Lê Hà hợp thành xã Trác Văn (thôn Văn La tách ra hợp vào xã Trác Bút). Xã Thụy Phố hợp với hai xã Từ Yên + Yên Hà thành Chuyên Ngoại. Tháng 3-

1949 thôn Tường Thụy tách khỏi xã Chuyên Ngoại hợp với xã Trác Văn. Cuối năm 1955, sau cải cách ruộng đất, thôn Tường Thụy lại tách ra cộng với hai thôn Nguyễn Xá (nay là Tường Xá) và Vạn Nghệ thành xã Thăng Lợi. Năm thôn còn lại của Trác Văn đổi tên là xã Thành Công. Đến cuối năm 1966 hai xã Thăng Lợi và Thành Công hợp trở lại thành xã Trác Văn ngày nay.

Trác Văn ở phía Đông Bắc huyện Duy Tiên, phía Bắc giáp hai xã Mộc Nam, Chuyên Ngoại, phía Nam giáp sông Mang Giang và một phần xã Yên Bắc. Đông giáp đê sông Hồng và xã Chuyên Ngoại, phía Tây giáp xã Trác Bút (nay là xã Châu Giang). Đê sông Hồng chạy dọc từ Bắc xuống Nam, cạnh thôn Tường Thụy. Đường 60 đi qua các thôn Lạt Hà, Lôi Hà, Hoà Mạc nối với đường số 1 tại thị trấn Đông Văn. Đường 61 nối với đường 60 ở đầu cầu Hoà Mạc, chạy dọc thôn này từ Tây bắc xuống Đông nam rồi qua Điệp Sơn, Đới Sơn nối với đường 62 ở bên đò Cầu Tử (thuộc xã Châu Sơn). Con sông Mang Giang (phần cuối của sông Nhuệ) chảy cắt đôi thôn Hoà Mạc theo hướng Tây đông qua phía nam các thôn Văn Bút, Lê Thủy, Tường Thụy, Tường Xá ra đê sông Hồng và một nhánh từ bên đò Môm (Văn Bút) chảy xuôi qua cống Điệp Sơn, nối với sông Châu Giang. Giữa xã có một con đường (trước đây là đê sông Mang Giang) từ đầu cầu Hoà Mạc qua thôn Lôi Hà, Trại Trần Tường Thụy (bãi) nối với đê sông Hồng ở xóm Dinh. Con đường này mới được đắp to, cao và rải đá vào những năm 1964- 1965 để phục vụ giao thông trong xã. Trong những năm 1970, địa phương lại mở thêm một con đường mới rộng 4m từ cống bảy cửa qua phía nam thôn Lạt Hà nối với đường 60 để phục vụ việc vận chuyển và đi lại của nhân dân.

Một số thôn của Trác Văn được hình thành từ cuối triều Hùng Vương. Thời vua Hùng Vương thứ 18, Tường Thụy có tên